

กระบวนการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีของอาจารย์รามอน โมลินา ลิซาวโก จูเนียร์ (Ramon Molina Lijauco, Jr.) ในการพัฒนาศักยภาพของคณะนักร้องประสานเสียงตัวแทนประเทศไทย เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก World Choir Game 2014 : กรณีศึกษาคณะนักร้องประสานเสียง สวนพลู และคณะนักร้องประสานเสียงจุฬาดาร โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

Transferability Process of Musical Knowledge by Ramon Lijauco Jr. in the Development of Thailand Choral Representatives for the World Choir Game 2014: Suanplu Chorus and Chulada Choir of Chulalongkorn University Demonstration Secondary School – Case Studies

วิชาลัมพก์ เหล่าวานิช และมนสิการ เหล่าวานิช

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีของผู้อำนวยการวงขับร้องประสานเสียงที่ชนะการแข่งขันระดับโลก อาจารย์รามอน โมลินา ลิซาวโก จูเนียร์ 2) ศึกษาวิธีการในการเตรียมคณะนักร้องประสานเสียงของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่การแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก ค.ศ. 2014

การศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบการศึกษารายกรณี กับคณะนักร้องประสานเสียงตัวแทนประเทศไทย 2 วง ได้แก่คณะนักร้องประสานเสียงสวนพลู และคณะนักร้องประสานเสียงจุฬาดาร โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม ซึ่งได้รับรางวัลจากการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก ค.ศ. 2014 โดยใช้วิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในการเก็บข้อมูลวิจัย

ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์รามอนโมลินา ลิซาวโก จูเนียร์ ประกอบด้วย 1) การเตรียมตัวก่อนการฝึกซ้อม 2) การสร้างบรรยากาศในการฝึกซ้อม และ 3) กลวิธีในการถ่ายทอดความรู้ด้านการขับร้องประสานเสียง และในส่วนของ การเตรียมคณะนักร้องประสานเสียงของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่การแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลกประกอบด้วย 1. การประเมินความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมการแข่งขัน 2) การคัดเลือกสมาชิก 3) การเตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ

คำสำคัญ: การสอนขับร้องประสานเสียง การแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก คณะนักร้องประสานเสียงสวนพลู คณะนักร้องประสานเสียงจุฬาดาร การพัฒนางานขับร้องประสานเสียงไทย

Abstract

The purpose of this research was 1.) to analyze the transferability process of musical knowledge by award-winning conductor Mr. Ramon Molina Lijauco, Jr., and 2.) to examine the preparation process for sending Thai choruses to participate in the World Choir Games 2014.

The study was a qualitative research using case studies from two choral representatives of Thailand, both of which have been awarded medals from competitions: Suanplu Chorus and Chulada Choir of the Chulalongkorn University Demonstration Secondary School. Data collection for the study was performed using participant observations and in-depth interviews.

The results showed that the transferability process of musical knowledge by Mr. Ramon Molina Lijauco, Jr. consisted of 1.) pre-rehearsal preparation, 2.) atmosphere-setting for the rehearsal, and 3.) transfer mechanisms of choral music knowledge. Furthermore, the preparation process for the Thai choir to get ready for the world class competition included 1.) a likelihood assessment of the possibility of joining the competition, 2.) chorus member selection, and 3.) other miscellaneous preparation.

KEYWORDS: CRORAL TEACHING/WORLD CHOIR GAMES/SUANPLU CHORUS/CHULADA CHOIR/THAI CHORAL DEVELOPMENT

บทนำ

การขับร้องประสานเสียง เป็นการขับร้องประเภทหนึ่งที่แสดงออกถึงความไพเราะงดงามของเสียงมนุษย์ แสดงออกถึงความรัก ความสามัคคี ความมีวินัยและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของกลุ่มคนที่ขับร้องร่วมกัน เป็นศิลปะอันทรงคุณค่าที่มีรากฐานยาวนานและมีพัฒนาการกว่าสองพันปี (Quadros, 2012) แม้ในช่วงแรกนั้นจะถูกพัฒนาขึ้นโดยคริสต์ศาสนาในทวีปยุโรปและถูกจำกัดอยู่เพียงในโบสถ์เท่านั้น แต่ภายหลังการขับร้องประสานเสียงได้รับการพัฒนาขึ้นจากประชาชนทั่วไป จนเป็นพื้นฐานการเรียนดนตรีในห้องเรียนของยุโรป และได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วทุกมุมโลก (Cox & Stevens, 2010)

การรับเอาวัฒนธรรมการขับร้องประสานเสียงเข้ามาในประเทศไทยในช่วงแรกนั้น เข้ามาโดยมิชชันนารี ซึ่งจะปรากฏชัดเจนในโรงเรียนสอนศาสนา ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์ (Yamprai, 2011; มานิจ ชุมสาย, 2498; วิษณุวัฒน์ เหล่าวานิช, 2556) ซึ่งต่อมาได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างมากในโรงเรียนคริสต์ อาทิเช่น โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย โรงเรียนเซนต์คาเบรียล โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ เป็นต้น (กมลลา ชิตช่วง, 2541; ปิยนาด บุนนาค และคณะ, 2548)

เมื่อประเทศไทยรับวัฒนธรรมดังกล่าวเข้ามาและเริ่มเป็นที่แพร่หลายมากขึ้นแล้ว จึงมีการประยุกต์นำวัฒนธรรมการขับร้องประสานเสียงแบบตะวันตก ผสมผสานกับวัฒนธรรมการขับร้องแบบไทย ซึ่งกลุ่มศิลปินที่เป็นผู้นำในการผสมผสานวัฒนธรรมดังกล่าวคือ คณะนักร้องประสานเสียงสวนพลู ที่มีการนำเสนอเพลงไทย ทั้งไทยเดิม เพลงพื้นบ้าน เพลงเพื่อชีวิต เพลงลูกทุ่ง เพลงพระราชนิพนธ์ ในรูปแบบของการขับร้องประสานเสียงแบบตะวันตก มีการปรับตัววัฒนธรรมในหลายด้าน ทั้งการเปลี่ยนวิธีการเปล่งเสียง ทั้งด้านบันไดเสียง (scale) และด้านการออกเสียงคำร้อง (Diction) รวมถึงวิธีการแสดง เพื่อให้คณะนักร้องจากประเทศไทยได้มีโอกาสขึ้นไปยืนเทียบเท่ากับตะวันตก ทำให้คณะนักร้องประสานเสียงสวนพลูมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในวงการดนตรีของประเทศไทยเป็นเวลากว่า 10 ปี (Quadros, 2012; ชาลิสา รัศมี, 2554; ดวงพร พงศ์ผาสุก, 2552)

นอกจากการประยุกต์วัฒนธรรมการขับร้องประสานเสียงให้เข้ากับสังคมไทยแล้ว คณะนักร้องประสานเสียงสวนพลูยังมีความต้องการพัฒนาความสามารถในการขับร้องประสานเสียงให้เทียบเท่ากับมาตรฐานโลกด้วยเช่นกัน จึงได้เริ่มเข้าร่วมการแข่งขันระดับนานาชาติในรายการขับร้องประสานเสียงโอลิมปิก (Choir Olympics) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรายการดังกล่าวเป็นการแข่งขันการขับร้องประสานเสียงที่ยิ่งใหญ่ที่สุดและมีคณะนักร้องเข้าร่วมงานมากที่สุด เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2543 ณ เมือง Linz สาธารณรัฐออสเตรีย ภายใต้การจัดการแข่งขันที่มีความยุติธรรม และเกณฑ์การให้คะแนนอย่างเป็นระบบโดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านการขับร้องประสานเสียงจากทั่วโลก (INTERKULTUR, 2016b) ทำให้วงที่เข้าร่วมแข่งขันได้มีโอกาสทราบถึงมาตรฐานของวงตนเองว่าอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับระดับสากลจึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาของวงการขับร้องประสานเสียงในระดับนานาชาติเป็นอย่างมาก โดยงานแข่งขันขับร้องประสานเสียงโอลิมปิกได้จัดขึ้นต่อเนื่องทุกๆ สองปี และได้เปลี่ยนชื่อเป็นการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก (World Choir Games) ในการแข่งขันครั้งที่ 4 เมื่อปี พ.ศ. 2549 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

สำหรับประเทศไทยได้ส่งตัวแทนเข้าแข่งขันหลายคณะโดยได้รับรางวัลทั้งสิ้น 5 เหรียญทอง 18 เหรียญเงิน และ 6 เหรียญทองแดง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา (INTERKULTUR, 2016b) อย่างไรก็ตามจากการเข้าร่วมแข่งขันของคณะนักร้องประสานเสียงประเทศไทย ทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาตินั้น ภาพรวมที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนคือ การพัฒนาการขับร้องประสานเสียงของไทยยังพัฒนาไปได้ไม่ไกลนัก บางคณะที่นักร้องพอจะมีความสามารถและกำลังทรัพย์ จึงพยายามก้าวไปแข่งขันในระดับนานาชาติเพื่อยกระดับมาตรฐานความสามารถของวง แต่ก็ยังไม่สามารถไปถึงเป้าหมายที่ต้องการได้

หากพิจารณาข้อมูลการจัดอันดับความสามารถโดยวัดจากคะแนนที่ได้จากการเข้าร่วมแข่งขันขับร้องประสานเสียงโอลิมปิก (INTERKULTUR, 2016a) เปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ จะเห็นว่าประเทศเหล่านี้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว บางประเทศพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับว่ามีศักยภาพสูงมาก ในขณะที่ความสามารถด้านการขับร้องประสานเสียงของประเทศไทยยังไม่พัฒนาไปในระดับที่ได้รับการยอมรับแม้ในระดับอาเซียน

ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากครูผู้สอนคณะนักร้องประสานเสียงส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการทำวงประสานเสียง ขาดแนวทาง ขาดต้นแบบ รวมถึงขาดแคลนบทเพลงที่ใช้ในการขับร้อง (สมาคม พัฒนาวิชาชีพรศศิลป์แห่งประเทศไทย, 2556) ดังนั้นการศึกษาและการพัฒนาความสามารถ ด้านการขับร้องประสานเสียงไทยให้มีศักยภาพเป็นที่ประจักษ์ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ควรให้การสนับสนุนและ เร่งพัฒนา ซึ่งนอกจากการพัฒนาความสามารถด้านการขับร้องประสานเสียงให้เพิ่มมากขึ้นให้ทัดเทียม หรือมากกว่าเพื่อนบ้านในอาเซียนแล้ว การเรียนรู้ผ่านบทเพลงของต่างชาติ ต่างภาษา เป็นการ เปิดโอกาสให้นักร้องได้เรียนรู้วัฒนธรรม และภาษาของชาติต่าง ๆ ผ่านบทเพลง ก่อให้เกิดการพัฒนาความ สัมพันธ์อันดี ความสามัคคีระหว่างกลุ่มคนที่ร่วมขับร้องในวงขับร้อง ในชาติในอาเซียน รวมถึงในโลกอีกด้วย

จากข้อมูลเบื้องต้นที่กล่าวมาจะพบว่า การขับร้องประสานเสียงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มี วิวัฒนาการมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง แต่ประเทศไทยยังคงอยู่ในระยะที่เริ่มก้าวเข้าสู่การพัฒนา ในด้านการขับร้องประสานเสียงอย่างจริงจัง โดยมีคณะนักร้องประสานเสียงสวณพลเป็นจุดเริ่มต้น และ มีคณะนักร้องอื่น ๆ เริ่มพัฒนาตามมา เช่น คณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม เป็นหนึ่งในจำนวนหลาย ๆ คณะที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์งาน ศิลปวัฒนธรรมดังกล่าว ด้วยวิธีการที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการแสดงคอนเสิร์ต การอบรม หรือแม้กระทั่ง การประกวดแข่งขันในระดับโลก ซึ่งในปี ค.ศ. 2014 นี้ คณะนักร้องประสานทั้งสองคณะดังกล่าว ได้รับการคัดเลือกจากสมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย ให้เป็นตัวแทนประเทศเข้าร่วมแข่งขัน ขับร้องประสานเสียงโลก (World Choir Games) ครั้งที่ 8 ณ เมืองรีก้า สาธารณรัฐลัตเวีย

ในการแข่งขันครั้งนี้คณะนักร้องประสานเสียงทั้งสองคณะได้เชิญอาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาโก จูเนียร์ ผู้อำนวยการที่มีชื่อเสียงรางวัลชนะเลิศการแข่งขันขับร้องประสานเสียงระดับโลก เจ้าของ รางวัล “World Choir Games Champion” จากการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโอลิมปิก ครั้งที่ 4 ปี ค.ศ. 2006 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน และรางวัล “Luciano Pavarotti Trophy” จากการแข่งขัน ขับร้องประสานเสียงโลก “Choir of the World 2011” ปี 2011 มาเป็นผู้อำนวยการ และผู้ฝึกสอนให้ วงขับร้องประสานเสียงสวณพล และเป็นทีปกริหารวมทั้งผู้ฝึกสอนรับเชิญให้กับคณะนักร้องประสานเสียง จุฬารัตน์ฯ เพื่อเร่งพัฒนาความสามารถวงขับร้องประสานเสียงของไทยให้เป็นที่ยอมรับเพื่อให้ได้รับรางวัล ที่สูงขึ้น ให้ถูกจัดอันดับในลำดับคะแนนที่สูงขึ้นจากการเข้าร่วมแข่งขันระดับโลก ภายใต้ความเชื่อว่า ผู้อำนวยการมีผลต่อการพัฒนางวงขับร้องประสานเสียงเป็นอย่างมาก (Olesen, 2010)

ผลจากการถ่ายทอดความรู้ของผู้อำนวยการดังกล่าวทำให้คณะนักร้องประสานเสียงสวณพล สามารถสร้างประวัติศาสตร์ให้ประเทศไทยด้วยการคว้าสองเหรียญทองจากการแข่งขันทั้งสองประเภท ที่ลงแข่งขัน ได้แก่ Category C8 – Mixed Chamber Choirs และ Category C28 – Folklore นับว่า เป็นคณะนักร้องประสานเสียงของไทยคณะแรกที่สามารถคว้าได้ถึงสองเหรียญทองในการแข่งขันครั้งเดียว นอกจากนี้คณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์ฯ ยังสามารถคว้าสองเหรียญเงินได้ โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น จากการแข่งขันในครั้งที่ผ่านมาเป็นอย่างมาก

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นโอกาสอันดีที่เกิดปรากฏการณ์ที่ไม่เคย เกิดขึ้นมาก่อนในประเทศไทย ทั้งในด้านความพิเศษของกลุ่มตัวอย่างคือคณะนักร้องประสานเสียงสวณพล

และคณะนักร้องประสานเสียงจุฬาดาร์ ที่เป็นคณะนักร้องประสานเสียงเพียงสองคณะที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทยให้เป็นตัวแทนประเทศไทย เข้าร่วมการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก อีกทั้งยังมีผู้ฝึกสอนที่มีความสามารถ และมีประสบการณ์ในการคว้าแชมป์โลกในการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโอลิมปิก มาฝึกสอนให้กับคณะนักร้องทั้งสองคณะ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เป็นกรณีพิเศษที่เหมาะสมในการนำมาเป็นประเด็นในการวิจัยในหัวข้อ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีของ อาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาวโก จูเนียร์ ในการพัฒนาศักยภาพของคณะนักร้องประสานเสียงตัวแทนประเทศไทย เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก World Choir Game 2014: กรณีศึกษา คณะนักร้องประสานเสียงสวนพลู และคณะนักร้องประสานเสียงจุฬาดาร์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความสมบูรณ์ทั้งในเรื่องเวลา สถานที่ และปรากฏการณ์

ข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมและวิเคราะห์นี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาวิธีการขับร้องประสานเสียงของประเทศไทยในอนาคต ในการรวบรวมความรู้ เทคนิควิธี กลวิธีในการพัฒนาความสามารถทางการขับร้องประสานเสียง เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้ฝึกสอนขับร้องประสานเสียงในประเทศไทยมีความรู้ ความเข้าใจในการขับร้องประสานเสียงมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการยกระดับการขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย ให้มีมาตรฐานระดับสากล และนำเสนอต่อสายตาชาวโลกได้อย่างภาคภูมิใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีของผู้อำนวยเพลงระดับโลก อาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาวโก จูเนียร์ (Ramon Molina Lijauco, Jr.)
2. เพื่อศึกษาวิธีการในการเตรียมคณะนักร้องประสานเสียงของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่การแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก World Choir Games 2014

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบการศึกษากรณี (Case Study) โดยใช้หลัก การเลือกกลุ่มตัวอย่างของชาย โพธิ์ลีตา (2550) ดังนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยขั้นนี้ผู้วิจัยเลือกคณะนักร้องประสานเสียงสวนพลู และคณะนักร้องประสานเสียงจุฬาดาร์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นคณะนักร้องประสานเสียงตัวแทนประเทศไทยเพียง 2 คณะที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาคมขับร้องประสานเสียงแห่งประเทศไทย ให้เป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าร่วมการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก ที่เมืองริกา ประเทศสาธารณรัฐลัตเวีย ในปี ค.ศ. 2014 ดังนั้นกรณีดังกล่าวจึงมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และมีความน่าสนใจศึกษาเป็นพิเศษ

นอกจากนี้ในการเข้าร่วมการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก คณะนักร้องประสานเสียงสวณพล และคณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์ ยังได้รับเกียรติจากผู้อำนวยการเพลงอาจารย์รามอน โมลินา ลิซาโก จูเนียร์ ชาวฟิลิปปินส์ที่มีชื่อเสียงที่เคยได้รับรางวัลแชมป์ระดับโลก เจ้าของรางวัล “World Choir Games Champion” จากการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโอลิมปิก ครั้งที่ 4 ปี ค.ศ. 2006 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน และรางวัล “Luciano Pavarotti Trophy” จากการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก “Choir of the World 2011” มาเป็นผู้อำนวยการเพลงให้กับคณะนักร้องประสานเสียงสวณพลและผู้ฝึกสอนให้คณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์ ในการเข้าร่วมการแข่งขัน ดังนั้นปรากฏการณ์ในการไปแข่งขันครั้งนี้จึงเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประเทศไทย ทั้งในด้านความพิเศษของกลุ่มตัวอย่าง และผู้ฝึกสอนที่มีประสบการณ์ในการคว้าแชมป์โลกในการแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก มาฝึกสอนให้กับคณะนักร้องประสานเสียงทั้งสองคณะ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นกรณีพิเศษที่เหมาะสมในการนำมาเป็นประเด็นในการวิจัยแบบกรณีศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความสมบูรณ์ทั้งในเรื่องเวลา สถานที่ และปรากฏการณ์ ซึ่งข้อมูลที่ผู้วิจัยรวบรวมและวิเคราะห์นี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการขับร้องประสานเสียงของประเทศไทยในอนาคตได้เป็นอย่างดี

วิธีการเก็บข้อมูล

1. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant observation) ผู้วิจัยได้นำตัวผู้วิจัยเข้าไปเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับกลุ่มคนที่ทำการศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยเป็นสมาชิกคณะนักร้องประสานเสียงสวณพลเป็นระยะเวลายาวนานต่อเนื่องกว่า 14 ปี อีกทั้งยังเป็นผู้อำนวยการและนักดนตรีของคณะนักร้องประสานเสียง จุฬารัตน์ 9 ปี จึงมีความสัมพันธ์คุ้นเคยกับบริบทของคณะนักร้องประสานเสียง ทั้ง 2 คณะเป็นอย่างดี สามารถเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ เรียนรู้วิถีชีวิต และมีส่วนร่วมในการใช้ชีวิตประจำวัน และร่วมกิจกรรมได้ ขณะเดียวกันก็เฝ้าสังเกตและบันทึกข้อมูล ในเรื่องที่ศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งนับได้ว่าเป็นการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมขนานแท้ (ชาย โพธิ์สิตา, 2550) โดยผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลโดยใช้การบันทึกด้วยกล้องวิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง ร่วมกับการใช้สมุดจดบันทึกการซ้อม การจัดสัมมนา การแสดงคอนเสิร์ต และการแข่งขันทุกครั้ง โดยบันทึกตั้งแต่แบบฝึกหัดที่ใช้ในการเตรียมความพร้อมของเสียง ขั้นตอนกระบวนการฝึกหัดเพลง ความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการเพลง ปฏิบัติการของผู้อำนวยการเพลง และสมาชิกคณะนักร้องในการฝึกซ้อม ซึ่งใช้ระยะเวลาในการบันทึกและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2556 จนถึง เดือนกรกฎาคม 2557

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการเก็บข้อมูลหลักของงานวิจัยในเชิงกรณีศึกษา ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์อย่างละเอียด ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Sampling) โดยเป็นคนที่รู้เรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง จากการถูกหล่อหลอมหรือมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นมาโดยตรง (Encultured Informant) เป็นคนที่ยังอยู่ในวงการ (ชาย โพธิ์สิตา, 2550) ในงานวิจัยขั้นนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

2.1 ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการปรับตัว และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในการขับร้องประสานเสียง ได้แก่ ผู้อำนวยการคณะนักร้องประสานเสียงสวณพล (ศิลปินแห่งชาติ) ผู้อำนวยการ

คณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์ฯ ผู้อำนวยการฯ ผู้อำนวยการฯ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฯ และ หัวหน้าแนวเสียงต่าง ๆ ของทั้งสองคณะ

2.2 ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการเข้าร่วมแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก โดยเลือกจากตัวแทนสมาชิกคณะนักร้องประสานเสียงทั้งสองวง แนวเสียงละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 14 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประยุกต์แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาของชาย โพธิ์สีตา (2550) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกการฝึกซ้อมในสมุดจด ข้อมูลจากการสังเกต การบันทึกเสียง และบันทึกวิดีโอ ในการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้เก็บรายละเอียด ขั้นตอนและกระบวนการในการเรียนรู้ เหตุการณ์ความคิดเห็นของผู้ฝึกสอน สมาชิก คำแนะนำจากผู้เข้าชมการฝึกซ้อมหรือการแสดง หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในเชิงพรรณนาพร้อมทั้งยกตัวอย่างเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักฐานในการนำมาซึ่งข้อสรุปในประเด็นสำคัญ ๆ ผู้วิจัยบันทึกสรุปบันทึกข้อมูลทุกวันเพื่อไม่ให้ลืมสิ่งที่สังเกตมาในวันนั้น การจดอย่างละเอียดและบันทึกวิดีโอมีประโยชน์ในการช่วยเตือนความจำ

2. การตรวจสอบข้อมูลหลายๆทาง ข้อมูลจะน่าเชื่อถือได้มากขึ้น ถ้ามีแหล่งข้อมูลที่ใช้ยืนยันมากกว่าหนึ่งแหล่งขึ้นไป ตัวอย่างเช่น ข้อมูลที่ได้จากการบันทึก การสัมภาษณ์ ได้รับการยืนยันจากข้อมูลเอกสาร งานวิจัย และสอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัย

3. นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์มาสรุปเป็นประเด็นให้เห็นถึงกระบวนการในการเรียนรู้และฝึกซ้อม นอกจากนี้ยังขอให้ผู้อำนวยการฯ และศิลปินแห่งชาติเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 หัวข้อหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. กระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ทางดนตรี และเทคนิคการปรับวงขับร้องประสานเสียงของผู้อำนวยการฯ ระดับโลก อาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาวโก จูเนียร์

1.1 การเตรียมตัวก่อนการฝึกซ้อม

อาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาวโก จูเนียร์ จะทำการวางแผนในการฝึกซ้อม และกำหนดจุดประสงค์ในการฝึกซ้อมอย่างชัดเจนโดยให้ความสำคัญอย่างมากกับการวางแผนท่าทางในการอ่านเพลง ทั้งระหว่างการฝึกซ้อมและแสดงจริง มีการกำหนดเป้าหมายในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งว่า ต้องการพัฒนาด้านใดเป็นพิเศษ โดยเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง จากนั้นนำมากำหนดจุดประสงค์ในการฝึกซ้อม และพยายามทำตามจุดประสงค์นั้นอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการฝึกซ้อมในขั้นต่อไป โดยทำการปรึกษา และวางแผนการทำงานร่วมกันกับผู้ช่วยผู้อำนวยการฯ

“ผมจะวิเคราะห์วิธีการให้คิ้ว (Entrances and Cues) ประโยคของบทเพลง และการแบ่งวรรคหายใจ (Phrasing and Breath) ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้จะต้องจดบันทึกลงใน Score จากนั้นก็วางแผนออกแบบท่าทางในการควบคุมวง เนื่องจากท่าทางในการอำนวยเพลงจะมีความสำคัญมากในการสื่อสารกับนักร้อง และส่งผลอย่างมากต่อเสียงที่นักร้องจะผลิตออกมา” (Lijauco, R. M., Jr, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2557)

การคัดเลือกบทเพลงที่ใช้ในการแข่งขัน และ การศึกษาบทเพลงที่จะนำมาฝึกซ้อม ต้องทำการศึกษาข้อกำหนดในการแข่งขันอย่างละเอียด โดยเลือกบทเพลงให้เป็นไปตามข้อกำหนดของแต่ละประเภทการแข่งขัน โดยคำนึงถึงความหลากหลายของบทเพลง และความยากง่ายให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของสมาชิกนักร้อง นอกจากนี้ ยังควรเลือกเพลงที่ยากกว่าความสามารถของสมาชิกนักร้องเล็กน้อย เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาระดับความสามารถของตนเอง สำหรับวิธีการพิจารณาความเหมาะสมของเพลงคือ การให้นักร้องทดลองฝึกซ้อมช่วงระยะเวลาหนึ่ง แล้วจะร่วมกันประเมินความสามารถกับผู้ช่วยผู้อำนวยเพลงว่าบทเพลงนั้นเหมาะสมหรือไม่ ในช่วงแรกของการฝึกซ้อมจึงมีการเปลี่ยนแปลงบทเพลงในการฝึกซ้อมบ่อยครั้ง เพื่อหาบทเพลงที่เหมาะสมกับสมาชิกในการแข่งขันให้มากที่สุด

สำหรับบทเพลงที่ใช้แข่งขันควรเลือกบทเพลงที่ประพันธ์หรือเรียบเรียงเสียงประสานโดยผู้ที่มีชื่อเสียงในวงการขับร้องประสานเสียง และมีความเหมาะสมกับบริบทของสมาชิก เพื่อเอื้ออำนวยให้นักร้องได้แสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งอาจมีบทเพลงที่เรียบเรียงเสียงประสานโดยผู้อำนวยเพลงเอง เนื่องจากเป็นผู้ที่รู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของวงได้ดีที่สุด นอกจากนี้นักร้องควรได้มีโอกาสฝึกขับร้องในบทเพลงอื่น ๆ หรือแบบฝึกหัดต่าง ๆ ประกอบด้วยเพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีในระยะยาวด้วย

ในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งควรมีการแจ้งจุดประสงค์ในการซ้อมตั้งแต่เริ่มต้น มีการกำหนดจุดมุ่งหมายใหญ่ร่วมกันเพื่อให้คณะนักร้องพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน หลังจากซ้อมเสร็จจะมีการแจ้งจุดประสงค์ในการฝึกซ้อมครั้งต่อไป และมอบหมายภารกิจหรือการบ้านให้ไปฝึกปฏิบัติก่อนมาฝึกซ้อมในครั้งต่อไป และในทุกสัปดาห์จะมีการประเมินร่วมกับหัวหน้าแนวเสียง หลังจากการฝึกซ้อมเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและวางแผนการฝึกซ้อมในครั้งต่อไป

1.2 การสร้างบรรยากาศในการฝึกซ้อม

อาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาโก จูเนียร์ เลือกคำพูดที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญในการเลือกใช้คำพูด เลือกคำพูดในเชิงบวก หรือท้าทายนักร้อง ไม่เลือกคำพูดเชิงลบที่จะทำให้กระทบกระเทือนจิตใจสมาชิกจนเกินไป เลือกคำพูดที่เข้าใจง่าย และคำพูดเชิงเปรียบเทียบ ร่วมกับศัพท์เฉพาะทางดนตรี ใช้คำพูดกระตุ้นให้สมาชิกมีสมาธิอย่างเข้มข้นก่อนเริ่มการฝึกซ้อม พูดสรุปและกล่าวขอบคุณสมาชิกหลังจากการฝึกซ้อมเสร็จสิ้นลง นอกจากนี้ผู้อำนวยเพลงควรมีอารมณ์ขัน พยายามอ่านความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่มให้ออก หากมีความตึงเครียดมากเกินไปควรหาเรื่องตลก หยอกล้อ หรือใช้คำพูดเพื่อให้สมาชิกมีความผ่อนคลายมากขึ้น

นอกจากการใช้คำพูดแล้วผู้อำนวยเพลงต้องให้การเสริมแรงในทางบวก โดยแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายและความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และพยายามทำให้แน่ใจว่าสมาชิกมีจุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกันพยายามหลีกเลี่ยงการพูด เขียนข้อความลงโซเชี่ยลมีเดียในเชิงลบ โดยผู้อำนวยเพลงต้องไวต่อความรู้สึกและบรรยากาศของวง และต้องใช้ความพยายามในการรักษาทัศนคติที่ดีของตนเอง เนื่องจากทัศนคติของผู้อำนวยเพลงจะส่งผลโดยตรงต่อทัศนคติของคณะนักร้องประสานเสียง

“Conductor should have the right attitude. The attitude of the conductor will be the attitude of the choir members” (Lijauco, R. M., Jr, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2557)

1.3 กลวิธีในการถ่ายทอดความรู้ด้านการขับร้องประสานเสียง

1.3.1 เริ่มต้นการฝึกซ้อม และเลิกฝึกซ้อมให้ตรงเวลา ผู้อำนวยเพลงต้องเน้นย้ำ และชี้แจงเหตุผลเรื่องความตรงต่อเวลาให้กับสมาชิกเพราะเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนางานขับร้องประสานเสียงจากการเก็บข้อมูลพบว่าคณะนักร้องประสานเสียงทั้งสองวง มีการบันทึกชื่อ เวลามา และเวลากลับของสมาชิกแต่ละคน หากสมาชิกไม่สามารถมาซ้อมได้ หรือมาไม่ตรงเวลาต้องแจ้งหัวหน้าเสียงเพื่อทราบทุกครั้ง สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือต้องเลิกซ้อมให้ตรงเวลาด้วยเช่นกัน

1.3.2 การเตรียมความพร้อมของเสียง เริ่มจากการให้นักร้องยืดกล้ามเนื้อเพื่อผ่อนคลาย โดยเฉพาะบริเวณลำคอ และหัวไหล่ให้ทุกคนยืดกล้ามเนื้อกันเองตามอริยาถัย ใช้เวลาประมาณ 1 – 2 นาที จากนั้นเริ่มต้นอบอุ่นเสียงตามแบบฝึกหัดต่าง ๆ ตามที่ผู้อำนวยเพลงคิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาของคณะนักร้องในแต่ละครั้งของการฝึกซ้อม

1.3.3 การเรียงลำดับบทเพลงในการฝึกซ้อม เริ่มต้นด้วยบทเพลงที่มีความจริงจัง (a serious piece) เพื่อให้สมาชิกมีสมาธิและตั้งใจในการฝึกซ้อมเพลงตั้งแต่เริ่มต้น ส่วนมากจะเป็นเพลงคลาสสิก หรือเพลงภาษาละตินที่ช่วยในการสร้างเสียง หรือพัฒนาเสียง จากการเก็บข้อมูลพบว่าอาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาวโก จูเนียร์ไม่นิยมเริ่มการฝึกซ้อมด้วยเพลงภาษาไทยเนื่องจากจะทำให้มีปัญหาในการวางเสียง ทำให้เกิดความเคยชินไปตลอดการฝึกซ้อม หลังจากที่นักร้องสามารถจดจำการวางเสียงที่ถูกต้องด้วยเพลงคลาสสิก หรือเพลงภาษาละตินแล้ว จะเริ่มซ้อมเพลงอื่น ๆ ต่อไป และบทเพลงจะเป็นเพลงที่ผ่อนคลาย และเป็นเพลงที่มีความสนุกสนานมากขึ้น นอกจากนี้อาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาวโก จูเนียร์แนะนำว่าควรเลือกเพลงที่สนุกสนานเป็นเพลงสุดท้ายเพื่อให้สิ้นสุดการซ้อมด้วยความสนุกสนานและผ่อนคลาย

1.3.4 การต่อเพลงใหม่ เริ่มต้นด้วยการอธิบายภาพรวมของบทเพลง เช่น ความต้องการของผู้ประพันธ์ ความหมายของบทเพลง ความต้องการและการตีความของผู้อำนวยเพลง เพื่อให้คณะนักร้องเข้าใจแนวคิดและภาพรวมของบทเพลง พยายามให้สมาชิกจดจำทำนองหลักได้ตั้งแต่ครั้งแรกในการฝึกซ้อม และให้สมาชิกทุกคนจดบันทึกสิ่งสำคัญที่ผู้อำนวยเพลงต้องการ

อาจารย์รามอน โมลินา ลิฮาวโก จูเนียร์แนะนำว่าการต่อเพลงใหม่ควรใช้สระที่เป็นธรรมชาติก่อน อาจไม่จำเป็นต้องใช้คำจริง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลง เพื่อเป็นการฝึกให้นักร้องสามารถวางเสียงได้อย่างถูกต้อง จากนั้นจึงใส่คำที่เป็นเนื้อร้องจริงต่อไป นอกจากนี้อาจารย์ใช้วิธีการต่อเพลง

ใหม่ด้วยวิธีการร้องโน้ตโดยฉับพลัน (Sight Singing) ห้ามหยุด นักร้องต้องพยายามอ่านโน้ตจนจบเพลงให้ได้เนื่องจากจะช่วยกระตุ้นและพัฒนาทักษะในการอ่านโน้ต แม้ว่าเพลงใหม่ที่ได้รับนั้น จะมีจังหวะที่ยากหรือมีขั้นคู่ที่ร้องไม่ได้ แต่นักร้องก็ควรฝึกอ่านต่อไปจนจบเพลง อย่างไรก็ตามในการต่อเพลงใหม่ผู้อำนวยเพลงหรือนักเปียโน ควรบรรเลงเปียโนไปพร้อมกับนักร้อง เนื่องจากเสียงเปียโนจะช่วยให้นักร้องได้ยินและเข้าใจเสียงประสานของเพลง จนเมื่อนักร้องสามารถร้องเพลงนั้นได้ด้วยตัวเองแล้ว ก็ควรจะหยุดใช้เปียโน เพื่อให้นักร้องสามารถปรับเสียงเข้าหากัน และใช้เปียโนเฉพาะนักร้องยังมีปัญหาเรื่องความแม่นยำในการร้องให้ตรงระดับเสียงอยู่เท่านั้น หากนักร้องไม่สามารถอ่านโน้ตด้วยตัวเองได้ จะอาจมีการช่วยเหลือโดยการทำไฟล์ Midi แยกแนวเสียง เพื่อให้นักร้องสามารถกลับไปฝึกซ้อมเองที่บ้านก่อนที่จะมาซ้อมรวมกัน

1.3.5 การใช้เสียงที่ถูกต้องและแสดงตัวอย่างให้ทำซ้ำ การที่ผู้อำนวยเพลงสามารถสาธิตหรือแสดงตัวอย่างเสียงที่ถูกต้องนั้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่ทำให้ให้นักร้องเข้าใจ เห็นภาพตามที่ผู้อำนวยเพลงต้องการ ผู้อำนวยเพลงควรสาธิตในจุดที่นักเรียนมีปัญหาได้ เช่นสามารถเลียนแบบความผิดพลาดได้ทั้งเสียงผู้ชายและเสียงผู้หญิง หรือเลียนแบบสิ่งที่นักเรียนทำผิดพลาดได้ เพื่อให้นักร้องเห็นความผิดพลาดของตนเองได้อย่างชัดเจน จากการเก็บข้อมูลพบว่า วิธีที่ได้ผลดีอีกประการคือการเชิญคณะนักร้องประสานเสียงจากต่างประเทศ มาสาธิตตัวอย่างเสียงที่ถูกต้องในลักษณะอบรมเชิงปฏิบัติการให้นักร้องได้ร่วมฝึกซ้อมร่วมกัน และเลียนแบบเสียงที่ถูกต้อง

1.3.6 การฝึกซ้อมแยกแนวเสียง ควรเป็นการนัดฝึกซ้อมเพิ่มเติมนอกเหนือจากเวลาซ้อมรวมวงปกติเพื่อเก็บรายละเอียด หรือแก้ปัญหาของแต่ละแนวเสียง โดยหัวหน้าแนวเสียงจะเป็นผู้นำในการซ้อม และช่วยกันหาข้อสรุปร่วมกันในการร้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หากยังคงมีปัญหาจะให้ผู้อำนวยเพลงเป็นคนตัดสินใจในขั้นสุดท้าย

1.3.7 การประเมินความก้าวหน้า คณะนักร้องทั้งสองคณะ จัดให้มีแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อทดสอบเป็นระยะ และจะเพิ่มความเข้มข้นในการทดสอบขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากการประเมินแต่ละครั้ง ผู้อำนวยเพลงจะแจ้งจุดบกพร่องของแต่ละกลุ่มหลังการสอบเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา โดยอาจารย์รามอน โมลินา ลิฆาโก จูเนียร์เชื่อว่าการทดสอบจะสร้างความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อม นอกจากการทดสอบแล้วสิ่งสำคัญในการประเมินความก้าวหน้าอีกประการ คือการจัดให้มีการแสดงคอนเสิร์ตเป็นระยะ และมีการประเมินผลจากคอนเสิร์ตแต่ละครั้ง

2. วิธีการในการเตรียมคณะนักร้องประสานเสียงของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่การแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก World Choir Games 2014 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์วิธีการที่คณะนักร้องประสานเสียงที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนประเทศไทยในปี ค.ศ. 2014 โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 การประเมินความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมการแข่งขัน ก่อนตัดสินใจเข้าร่วมแข่งขัน คณะนักร้องประสานเสียงควรประเมินความพร้อมด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ความพร้อมด้านความสามารถของสมาชิก ทักษะในการร้อง สมาชิกต้องมีเสียงร้องที่มีคุณภาพซึ่งคุณภาพหมายถึงลักษณะการออกเสียงทั้งเนื้อเสียง(Tone) และการออกเสียงคำ (Diction) ที่ถูกต้อง ระดับความดังเบาของเสียงที่ใช้ (Dynamic) ความถูกต้องของระดับเสียงของโน้ต

(Intonation) ร้องเพลงได้ตรงตามระดับเสียงที่ได้ยิน สิ่งที่สำคัญในการพิจารณาอีกประการคือ ความสามารถในการร้องเพลงโดยใช้เทคนิคการร้องแบบเบลคัณฑ์ หรือ ทักษะการร้องเพลงแบบคลาสสิกได้

ทักษะการอ่านโน้ตสากล นักร้องทุกคนควรมีทักษะในการอ่านโน้ตสากล หากไม่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ในบางกรณีผู้อำนวยเพลง หรือสมาชิกในวงจะช่วยทำไฟล์ MIDI หรืออัดเสียงร้องเพื่อให้สมาชิกที่ไม่สามารถอ่านโน้ตได้นำไปฝึกซ้อมด้วยตัวเองที่บ้าน นอกจากนี้หัวหน้าแนวเสียงยังมีบทบาทอย่างมากในการช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหา เช่น นัดเวลาพิเศษเพื่อสอนหรือติวเรื่องเทคนิคการอ่านโน้ต โดยส่วนใหญ่จะใช้เทคนิค Movable Do เพื่อช่วยสมาชิกที่ไม่สามารถอ่านโน้ตได้คล่อง

ทักษะทางโสตประสาทมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการขับร้องประสานเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแข่งขัน เนื่องจากบทเพลงที่ใช้ในการแข่งขันอาจมีการแบ่งการประสานเสียงมากกว่าสี่แนว บางเพลงใช้ถึง 8 แนวเสียง ทุกครั้งที่วอร์มเสียง ผู้อำนวยเพลงจะมีการฝึกโสตประสาทสอดแทรกอยู่ในแบบฝึกหัด สิ่งที่สำคัญอีกประการในการฝึกทักษะนี้คือ ต้องมีการฟังเพลงร้องประสานเสียงที่ขับร้องด้วยวงที่มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความจำเสียงในหัวของนักร้องได้ และสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างไพเราะ

ทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นมีความสำคัญมากในการทำงานของวงขับร้องประสานเสียง จากข้อมูลวิจัยชิ้นนี้พบว่า คณะนักร้องประสานเสียงทั้งสองวงมีวิธีการพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอโดยวิธีที่สมาชิกทั้งสองวงใช้ในการทำงานร่วมกันสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน และการวางแผนการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นร่วมกัน

2.1.2 ความพร้อมทางด้านการเงิน คณะนักร้องต้องประมาณการค่าใช้จ่ายในการฝึกซ้อมและแข่งขันให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ค่าใช้จ่ายในการสมัครเข้าร่วมแข่งขัน ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าที่พัก เป็นต้น นอกจากนี้ ควรมีการสอบถามความสามารถทางด้านการเงินของสมาชิกเมื่อประมาณการค่าใช้จ่ายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการวางแผนในการหางบประมาณสนับสนุนซึ่งในเบื้องต้นจะมีการสอบถามงบประมาณส่วนตัวของสมาชิกแต่ละคนที่สามารถจ่ายได้ในการเดินทางไปแข่งขัน เพื่อนำข้อมูลมาทำการประมาณการงบประมาณที่ต้องหาเงินสนับสนุนเพิ่มเติม ซึ่งในกรณีของคณะนักร้องประสานเสียงสวนพลูได้ทำการสอบถามในการประชุมสมาชิกก่อนเดินทางไปแข่งขัน แต่ในกรณีของคณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์ มีความจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองให้เห็นถึงประโยชน์และความจำเป็นในการเข้าร่วมแข่งขันโดยประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายและแจกแบบสอบถามให้ผู้ปกครองประมาณความสามารถสูงสุดที่สามารถจ่ายได้

2.2 การคัดเลือกสมาชิก การคัดเลือกสมาชิกเข้ามาอยู่ในวงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะสร้างความสำเร็จในการแข่งขัน ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่าทั้งสองคณะให้ความสำคัญกับการคัดเลือกสมาชิก ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกันดังนี้

2.2.1 คณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์

เนื่องจากเป็นคณะนักร้องประสานเสียงที่มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้เด็ก ๆ เกิดความสนใจ อาทิเช่น ประกาศหน้าเสาธง เดินตาม ห้องประจำชั้น และทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์นัดหมายวัน เวลา เพื่อทำการคัดเลือกสมาชิก

สำหรับกระบวนการในการคัดเลือก เริ่มต้นจากทดสอบความมั่นใจของนักร้องด้วยการให้นักกร้องแนะนำตัวและสัมภาษณ์นักร้อง ทดสอบความสามารถของนักร้องทางด้านการฟังว่าสามารถฟังโน้ตที่บรรเลงจากเปียโน และสามารถร้องโน้ตตัวที่ครูบรรเลงได้ถูกต้องหรือไม่ ทดสอบความกว้างของช่วงเสียง (Range) ว่านักร้องคนนั้นสามารถร้องได้สูงหรือต่ำเพียงใด ทดสอบความสามารถของการร้องบันไดเสียงเมเจอร์ ท้ายสุดจะเป็นการทดสอบความสามารถทางด้านการร้องเพลงว่ามีทักษะการร้องเพลงเป็นอย่างไรบ้างเพียงพอน้อยขนาดไหนมีอารมณ์ร่วมกับบทเพลงที่ร้องมากขนาดไหน ซึ่งเพลงที่ร้องนั้นเป็นบทเพลงแนวใดก็ได้ ภาษาอะไรก็ได้ขึ้นอยู่กับความถนัดของนักร้อง อย่างไรก็ตามการรับนักร้องนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงแนวเสียงที่วงต้องการในช่วงเวลานั้นด้วย

2.2.2 คณะนักร้องประสานเสียงสวณพล

มีกระบวนการที่แตกต่างจากคณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์ กล่าวคือ เริ่มต้นจากสอบถามสมาชิกปัจจุบันที่ตั้งใจจะไปแข่งก่อนมุ่งเน้นความต้องการไปที่นักร้องที่สามารถจะทำงานร่วมกันได้ทันทีและไม่มีปัญหา คุณสมบัติสำคัญก็คือ ร้องได้ไม่เพี้ยน เสียงดังพอควร และสามารถอ่านโน้ตบรรทัด 5 เส้นเองได้ สำหรับคุณสมบัติของแต่ละแนวเสียงก็เป็นไปตามแนวคิดที่ผู้อำนวยการเพลงต้องการอัลโต/เบส เสียงหนา มีน้ำหนัก ร้องต่ำได้ อยู่ในระดับความสามารถเดียวกันกับสมาชิกที่มีอยู่ แนวคิดหลักคือ สมาชิกใหม่อย่างน้อยต้องดีกว่าสมาชิกเก่าที่อ่อนที่สุด นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการทำงานร่วมกัน สังเกตได้จากการรับฟังคำสั่ง คำแนะนำในช่วงการออดิชั่น และการตอบสนองต่อคำสั่งเหล่านั้น รวมถึงการวางตัวในขณะออดิชั่น

หลังจากได้รับคัดเลือกมาแล้วก็จะมีภารกิจพฤติกรรมและการทำงานร่วมกัน

มีการทดสอบด้วยเพลงที่กำลังซ้อมอยู่ที่จะใช้จริงที่ได้มอบหมายแจ้งให้ทราบล่วงหน้า การทดสอบอาจจะทำอย่างเป็นกิจจะลักษณะหรือเป็นส่วนหนึ่งของการซ้อมทั่วไป

2.3 การเตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ

2.3.1 การจัดการเรื่องการเดินทางและการติดต่อสายการบิน

ควรเลือกซื้อบัตรโดยสารด้วยสายการบินเดียวกันหรือพันธมิตรกัน ที่สามารถรับผิดชอบการเดินทางในกรณีที่เครื่องบินเกิดการล่าช้าหรือเตรียมแผนการสำรองหากสายการบินเกิดการล่าช้า เช่น เตรียมเบอร์ติดต่อของผู้ประกอบการงานกองประกวด และสถานทูตไทย เตรียมงบประมาณสำรองเพื่อใช้ในการฉุกเฉิน และควรจัดเตรียมชุดที่ใช้ในการแสดงบรรจุในกระเป๋าถือเดินทางขึ้นเครื่องไม่นำโหลดใต้ท้องเครื่องบิน เนื่องจากหากเกิดปัญหากระเป๋าเดินทางใบใหญ่ไม่ได้เดินทางพร้อมกับนักร้องจะทำให้ไม่มีชุดแสดงและเสียโอกาสในการแข่งขัน

2.3.2 เลือกสถานที่พัก

ที่พักที่ผู้จัดการแข่งขันจัดให้มีหลายประเภท ควรดูรายละเอียดอย่างรอบคอบ เพื่อจะได้ไม่เสียโอกาสในการแข่งขัน พยายามพิจารณาถึงสถานที่ในการฝึกซ้อม เช่น ห้องประชุม หรือ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการฝึกซ้อมว่าทางที่พักสามารถจัดเตรียมไว้ให้ได้หรือไม่ ควรเลือกที่พักที่อยู่ในเมือง เนื่องจากจะทำให้มีความสะดวกสบายในเรื่องอื่น ๆ ด้วย อาทิเช่น อาหาร และ การเดินทาง

2.3.3 การคัดเลือกเป็นตัวแทนประเทศไทย

มีการทำในหลายลักษณะเช่น คณะกรรมการทำการคัดเลือกที่สถานที่ฝึกซ้อมของวง หรือ ร่วมชมการแสดงคอนเสิร์ตที่จัดขึ้นโดยวงที่มีความสนใจเข้าร่วมแข่งขันและควรมีการติดต่อประสานงานกับสมาคมขับร้องประสานเสียงก่อนที่จะไปแข่งขันเพื่อสอบถามเงื่อนไขต่าง ๆ ในการผ่านการรับรองจากสมาคมฯ

2.3.4 การเลือกประเภทที่จะเข้าร่วมแข่งขัน

ควรพิจารณาจากบริบทโดยรวมของคณะนักร้องประสานเสียงว่าเหมาะกับประเภทใด พิจารณากฎ กติกาในการแข่งขันแต่ละประเภทอย่างละเอียด พิจารณาช่วงเวลาในการแข่งขัน ให้มีความเหมาะสมกับช่วงเวลา และงบประมาณ สำหรับข้อแนะนำจากการเก็บข้อมูลคือ ควรเข้าร่วมแข่งขันมากกว่า 1 ประเภทเพื่อให้คณะนักร้องได้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น และคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของผู้อำนวยการเพลงระดับโลก และวิธีการเตรียมความพร้อมในการแข่งขันของคณะนักร้องประสานเสียงที่เป็นตัวแทนประเทศไทยทั้งสองวง ดังบทสรุปที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงขอแบ่งประเด็นในการอภิปรายตามหัวข้อดังนี้

มุมมองด้านความเป็นมืออาชีพต่อการทำงานดนตรีในสังคมไทย

จากการศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้ของผู้อำนวยการเพลงระดับโลก ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ของงานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยพบว่า มุมมองในการทำงานด้านดนตรี โดยเฉพาะการท่วงขับร้องประสานเสียงที่มีทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมต่างประเทศ กล่าวคือในการทำท่วงขับร้องประสานเสียงของไทยจะมีความจริงจังน้อยกว่า ส่วนใหญ่เป็นการรวมตัวกันเพื่อทำในสิ่งที่รัก ร้องเพลงกันเพื่อความบันเทิง รับงานแสดงเพื่อความบันเทิง อาจไม่ได้มีมุมมองในลักษณะที่เป็นวิชาชีพทางดนตรีมากนัก (อริชัย ตระกูลเดช, สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2557; เสจ ไชยเพชร, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2557; ชาลิสา รัตมี, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2557)

แต่เมื่อผู้วิจัยได้สัมผัสการทำงานแบบมืออาชีพในวงการขับร้องประสานเสียงพบว่า มีมุมมองที่ต่างไปจากการขับร้องประสานเสียง หรือการทำงานดนตรีนั้นมิใช่อาชีพที่ต้องมีความเป็นมืออาชีพสูง มีการแข่งขันที่รุนแรง มีมาตรฐานที่สูงมาก

“ผมไม่เข้าใจเลยว่าทำไมสังคมไทย มองเรื่องดนตรีว่าไม่ใช่เป็นเรื่องจริงจัง
มีมุมมองในการทำงานแบบอะไรก็ได้ สบาย ๆ ซึ่งมันไม่ใช่ในสังคมนักดนตรีที่ผมใช้ชีวิตอยู่”
(Lijauco, R. M., Jr, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2557)

จากการเก็บข้อมูลพบว่า วงขับร้องประสานเสียงในประเทศไทยเป็นวงที่มีความสนุกสนานมาก
มีการพูดคุยกันระหว่างฝึกซ้อมมาก และมีความจริงจังน้อย ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนา ดังนั้น
สิ่งที่จะต้องเปลี่ยนในการพัฒนาไปสู่ระดับโลกคือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และวัฒนธรรมในการฝึกซ้อม
ให้มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ทุกคนต้องทำการบ้านมาก่อนการฝึกซ้อม ต้องมีความจริงจังกับ
การออกงานทุก ๆ ครั้งไม่ว่าจะเป็นงานเล็กหรืองานใหญ่ รักษาภาพลักษณ์ของคณะนักร้องประสานเสียง
ตลอดระยะเวลาที่อาจารย์รามอน โมลินา ลิจาโก จูเนียร์ มาเป็นผู้อำนวยการวง พบว่า วัฒนธรรม
การฝึกซ้อมเปลี่ยนไปมาก ทุกคนมีความตระหนักในความเป็นมืออาชีพมากขึ้น เริ่มตั้งแต่การเริ่มต้น
ฝึกซ้อมและเลิกฝึกซ้อมให้ตรงเวลา การฝึกซ้อมส่วนตัว ความมีวินัยต่อตนเองเรื่องอาหาร การดูแลและสุขภาพ
ให้แข็งแรงและพร้อมต่อการร้องเพลงอยู่เสมอ

ปัญหาในการเรียบเรียงเสียงประสาน

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อสอง ซึ่งผู้วิจัยศึกษาวิธีการในการเตรียมคณะนักร้องประสานเสียง
ของประเทศไทยเพื่อก้าวสู่การแข่งขันขับร้องประสานเสียงโลก ทำให้ผู้วิจัยพบว่า อุปสรรคอย่างหนึ่ง
ในการส่งคณะนักร้องประสานเสียงเข้าร่วมแข่งขันรายการระดับนานาชาติคือ การขาดแคลนเพลงไทย
ที่เรียบเรียงเฉพาะสำหรับวงขับร้องประสานเสียง (อริชัย ตระกูลเดช, สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2557;
เสจ ไชยเพชร, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2557; Lijauco, R. M., Jr, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2557)
เนื่องจากโดยทั่วไปจะมีข้อกำหนดให้คณะนักร้องประสานเสียงของแต่ละชาติ เลือกบทเพลงของชาติ
ตนเองในการร่วมแข่งขัน

จากการเก็บข้อมูลพบว่ามีเพลงไทยที่เรียบเรียงเสียงประสานอยู่จำนวนหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณา
ถึงความเหมาะสมในการนำไปแข่งขันขับร้องประสานเสียงระดับนานาชาติได้นั้น ยังมีจำนวนน้อยมาก
เนื่องจากผู้เรียบเรียงเสียงประสานไม่ได้เรียบเรียงเพื่อนำไปประกวดหรือแข่งขัน ส่วนมากจะเรียบเรียง
เพื่อความบันเทิง หรือใช้กับกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ แตกต่างจากบทเพลงที่ใช้ประกวด ที่ต้องม
ีการเรียบเรียงที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถของนักร้อง และเอกลักษณ์ในการขับร้อง
ประสานเสียงควบคู่กัน

นอกจากนั้นหากเปรียบเทียบบทเพลงขับร้องของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ แล้ว จะพบว่า
บทเพลงขับร้องประสานเสียงของประเทศอื่น ๆ จะมีการแสดงอารมณ์ที่หลากหลายและชัดเจน
ง่ายต่อการนำเสนอ แตกต่างจากของไทยที่ยังไม่มีการแสดงออกของอารมณ์ที่ชัดเจน อาทิเช่น ไม่มีเพลงที่
แสดงอารมณ์โกรธมาก ๆ หรือไม่มีการตะโกนร้องเหมือนกับดนตรีซันเฟอในประเทศแอฟริกา ส่วนใหญ่
เพลงไทยจะเป็นเพลงที่แสดงความสุข ความรักหวาน ๆ ไม่มีอะไรที่แสดงความรู้สึกกดดันและถ่ายทอด
ออกมาทางดนตรีมากนัก เมื่อนำไปแข่งขัน จึงเสียเปรียบอยู่บ้าง

แต่อย่างไรก็ตาม จากความตื่นตัวในวงการขับร้องประสานเสียงของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้น จึงเริ่มมีการนำเพลงไทย มาเรียบเรียงเสียงประสานให้เหมาะสมกับการขับร้องประสานเสียงเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นโอกาสดีที่จะมีบทเพลงขับร้องประสานเสียงของไทยที่เหมาะสมสำหรับการแข่งขันมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาการออกเสียงภาษาไทยในการขับร้องประสานเสียง

นอกจากการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยแล้ว ผู้วิจัยพบว่ายังมีประเด็นอื่น ๆ ที่นำมา อภิปรายกล่าวคือ ปัญหาอย่างหนึ่งในการร้องประสานเสียงแบบตะวันตกของคนไทยคือ ปัญหาเสียงแบน ไม่เปิดกว้างเหมือนกับชาวตะวันตก เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่มีการออกเสียงเป็นเอกลักษณ์ กล่าวคือ มีการควบคุมเสียงด้วยวรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงต่าง ๆ ทำให้ในบางครั้งเสียงวรรณยุกต์ที่ต้องการ อาจไปขัดแย้งกับโน้ตที่ถูกต้อง ทำให้ต้องมีการปรับโน้ต หรือปรับภาษาแล้วแต่กรณี ซึ่งจากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติม และพบว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาใหญ่สำหรับการเรียนการสอนขับร้อง ประสานเสียงในประเทศญี่ปุ่นเช่นกันเนื่องจากวิธีการออกเสียง และวิธีการพูดของคนเอเชียนั้นแตกต่าง จากชาวตะวันตก โดยคนเอเชียมักจะปิดคอก และไม่ค่อยเปิด (inner mouth) เหมือนกับชาวตะวันตก ญี่ปุ่น พบปัญหานี้และพยายามแก้ไขมาตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของระบบการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียน คือช่วงปี ค.ศ. 1881 และในช่วงนั้นผู้ที่มาสอนร้องเพลงให้คนญี่ปุ่นก็ไม่เข้าใจว่าปัญหาเกิดจากอะไรเช่นกัน (Ogawa, 2010)

สำหรับในการแข่งขันระดับนานาชาติ ผู้เข้าร่วมแข่งขันต้องทำความเข้าใจว่ารากเหง้าของ การขับร้องประสานเสียงนั้นมาจากวัฒนธรรมตะวันตกดังนั้นวิธีการร้องเพลงในวงขับร้องประสานเสียงนั้น จึงใช้วิธีการเดียวกันกับวัฒนธรรมตะวันตกด้วย เมื่อใช้วิธีการขับร้องแบบวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้ คนไทยเกิดปัญหาขึ้นเมื่อต้องร้องเพลงประสานเสียง เพราะคนตะวันตกพัฒนาวิธีการขับร้อง จากการสะท้อนเสียงในการพูดในชีวิตประจำวัน ซึ่งคนตะวันตกจะการใช้การสะท้อนเสียงบริเวณกระโหลกและ ช่วงปาก (Dimon, 2011; Potter & Sorrell, 2012; Schmidt & Schmidt, 2008; ดุษฎี พนมยงค์ บุญทัศนกุล, 2547) ในขณะที่วิธีการพูดของคนไทยจะการใช้การสะท้อนเสียงบริเวณช่วงปากและลำคอ เมื่อถึงเวลาที่ต้องร้องเพลงประสานเสียง ทำให้ต้องใช้เวลาในการสอนและฝึกซ้อมมากกว่าคนชาติอื่น เพราะเราจะเคยชินในการใช้เสียงที่อยู่บริเวณปากและลำคอ และนอกจากวิธีการพูดแล้ว วรรณยุกต์ เสียงเลื่อน และสระเสียงสั้นก็สร้างปัญหาในการขับร้องอยู่ไม่น้อย แม้ว่าทั้งสองอย่างนี้จะทำให้เกิด ความน่าสนใจของภาษาไทยของเราขณะที่ขับร้องเพลง โดยวรรณยุกต์นั้นจะมีปัญหากับคำหรือพยางค์ ที่เป็นวรรณยุกต์เสียงเลื่อน ได้แก่ เสียงโทที่จะต้องมีโน้ตเอื้อนลง (โน้ตตัวที่สองและสามต้องมีระดับเสียง ต่ำกว่าโน้ตตัวแรก) เมื่อนักร้องขับร้องโน้ตเอื้อนลงแล้ว นักร้องอาจจะมีแนวโน้มกดเสียงลงไปใ้ในคอ และเสียงจืดจางที่จะต้องมีโน้ตเอื้อนขึ้น (โน้ตตัวที่สองต้องมีระดับเสียงสูงกว่าโน้ตตัวแรก) เมื่อนักร้อง เอื้อนขึ้นแล้ว เสียงอาจจะไม่แข็งแรง หรือหลบกลับเข้าไปอยู่ข้างใน หรือติดอยู่ในคอ ขณะที่สระเสียงสั้นนั้น จะสร้างปัญหาว่าเราต้องลากเสียงตัวสะกด เช่นคำว่า “กัน” ที่ต้องลากเสียง น. หนู คำว่า “ร้อง” ที่ต้องลากเสียง ง. งู หรือคำว่า “ธรรม” ที่ต้องลากเสียง ม. ม้า หรือคำว่า “รัก” ที่บางครั้งอาจต้องลาก

เสียง ง. ฐ การลากเสียงตัวสะกดนั้น นักร้องอาจจะร้องเสียงติดอยู่ในคอ หรือร้องแล้วเสียงฟังดูหนักได้ ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ในการแข่งขันระดับนานาชาติบางครั้ง หากต้องการให้ได้เสียงที่ต้องการอาจต้องยอมร้องภาษาไทยให้มีความชัดเจนน้อยลงบ้างอาทิเช่นในการแข่งขันในระดับนานาชาติ กรรมการทุกท่านมาจากต่างชาติ ไม่มีใครเข้าใจภาษาไทย หากเราเลือกร้องภาษาไทยให้ชัดทุกคำ อาจทำให้เสียงที่ต้องการหรือเสียงที่กรรมการต้องการได้ยิน หรือคุ้นชินนั้นไม่ได้ตามต้องการ จะทำให้ถูกตัดคะแนนเรื่องคุณภาพของเสียง

เรื่องการออกเสียงภาษาไทยในการขับร้องประสานเสียงนั้นจึงเป็นเรื่องที่ที่ความละเอียดอ่อน และซับซ้อนมาก ต้องใช้ความเข้าใจทางดนตรี ความเข้าใจทางการขับร้องประสานเสียง ความเข้าใจทางภาษา มาทำงานร่วมกันเพื่อให้ได้สิ่งที่ลงตัว หรือยอมรับได้ในการแสดง หรือการแข่งขัน

การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากข้อมูลการวิจัยพบว่า การเป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าร่วมแข่งขันขับร้องประสานเสียง ในเวทีระดับนานาชาติ จำเป็นต้องใช้ปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น บุคลากรทางการขับร้องประสานเสียง ที่มีคุณภาพ และงบประมาณในการสนับสนุนที่เพียงพอ

สำหรับในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากรทางด้านการขับร้องประสานเสียงภาครัฐสามารถสนับสนุนได้ ด้วยการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ทางการขับร้องประสานเสียง โดยเชิญวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญ ทั้งในและต่างประเทศมาทำการอบรมให้ความรู้ กับครูและนักเรียนที่สนใจในกิจกรรมดังกล่าว โดยจากการเก็บข้อมูลพบว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีกิจกรรมที่สนับสนุนการขับร้องประสานเสียงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (วิชวลัมพก์ เหล่าวานิช & มนสิการ พร้อมสุขกุล, 2557; สมาคมพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย, 2556)

สำหรับปัญหาด้านการขาดแคลนด้านงบประมาณในการฝึกซ้อมและการเดินทางนั้น เป็นปัญหาที่สำคัญมากเช่นกัน จากการเก็บข้อมูลพบว่าคณะนักร้องประสานเสียงที่เดินทางไปแข่ง ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐที่เพียงพอจำเป็นต้องหาแหล่งทุนจากภาคเอกชนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ หรือในบางคณะอาจต้องออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปแข่งขันด้วยตนเองทั้งหมด (ดุษฎี พนมยงค์, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2557) ซึ่งหากเป็นไปได้รัฐบาลและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรจัดสรรงบประมาณ หรือหามาตรการจูงใจทางภาษี ให้กับหน่วยงานเอกชนที่เล็งเห็นความสำคัญ และยินดีที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมดังกล่าว ดังตัวอย่างของคณะนักร้องประสานเสียงจุฬารัตน์ ที่เป็นคณะนักร้องในสถานศึกษาทำให้บริษัทเอกชนผู้สนับสนุนสามารถนำไปเสริมที่บริจาคลดหย่อนภาษีได้ แต่สำหรับวงอื่น ๆ ที่เป็นเอกชนจะไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้สนับสนุนในลักษณะดังกล่าวได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์จากผู้ให้ข้อมูล และเอกสารต่าง ๆ เป็นหัวข้อโดยสรุปได้ดังนี้

- o ควรมีการรวมตัวกันของคณะนักร้องประสานเสียงต่าง ๆ ในลักษณะเครือข่าย
- o หน่วยงานภาครัฐควรจัดการแข่งขันขับร้องประสานเสียงในประเทศเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับการตื่นตัวของของวงการขับร้องประสานเสียงในประเทศไทย
- o จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้สำหรับครู หรือผู้อำนวยเพลง ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน สำหรับวงขับร้องประสานเสียงโดยเฉพาะ
- o กระทรวงวัฒนธรรม หรือ หน่วยงานระดับประเทศควรสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรระหว่างประเทศในการจัดกิจกรรมขับร้องประสานเสียง
- o ควรมีการส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับการขับร้องประสานเสียงมากขึ้น
- o ควรมีการวิจัยเรื่องการออกเสียงภาษาไทยในการขับร้องประสานเสียง
- o รัฐบาลควรส่งเสริมกิจกรรมทางดนตรีที่เอกชนทำโดยเป็นประโยชน์ต่อสังคม
- o นำข้อมูลจากการวิจัยฉบับนี้ไปต่อยอดเป็นแบบฝึกหัดในการขับร้องประสานเสียง เพื่อใช้ในการพัฒนาคณะนักร้องประสานเสียงให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลลา ชิตช่วง. (2541). *การเรียนรู้เปียโนของผู้หญิงในสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล,
- ชาย โพธิ์ธิดา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (3rd ed.). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชาลิสา รัศมี. (2554). *การสอนขับร้องประสานเสียงบทเพลงไทยร่วมสมัยของคณะนักร้องประสานเสียงสวนพลูสู่เวทีการแข่งขัน เวิลด์ไควร์เกมส์ 2008*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต, วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงพร พงศ์ผาสุก. (2552). *กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ไทยผ่านการแสดงขับร้องของคณะนักร้องประสานเสียงสวนพลู*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุษฎี พนมยงค์ บุญทัศนกุล. (2547). *สานฝันด้วยเสียงเพลง: มาฝึกร้องเพลงกันเถิด*. กรุงเทพมหานคร: บ้านเพลง.
- ปิยนดา บุณนาค และคณะ. (2548). *มโนทัศน์ของมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงสิ้นยุคสมบูรณาญาสิทธิราช พ.ศ. 2411-2475*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

- มานิจ ชุมสาย. (2498). *ประวัติการศึกษาภาคบังคับในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: กองการล้มพันธ์
ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิษณุลัมพิก เหล่าวานิช. (2556). *กระบวนการกลายเป็นชายขอบของวิชาดนตรีในหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน: วิถีศึกษาแนวโบราณคดีความรู้*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิษณุลัมพิก เหล่าวานิช, & มนสิการ พร้อมสุขกุล. (ตุลาคม 2557). *การพัฒนางานขับร้องประสานเสียง
ไทยสู่มาตรฐานโลก*. เอกสารประกอบการบรรยายในงานมหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนา
วิชาชีพครู ครั้งที่ 7, อาคารอิมแพคฟอรัม (ฮอลล์ 9) กรุงเทพมหานคร
- สมาคมพัฒนาวิชาชีพครูศิลปะแห่งประเทศไทย. (ตุลาคม 2556). *ประสานเสียง ประสานใจ นำไทยสู่
อาเซียน*. เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครูศิลปะสาระทัศนศิลป์ ดนตรี และ
นาฏศิลป์, โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

- Cox, G., & Stevens, R. (Eds.). (2010). *The origins and foundations of music education cross-cultural historical studies of music in compulsory schooling*. New York: Continuum
international publishing group.
- Dimon, T. (2011). *Your body your voice the key to natural singing and speaking*. Berkeley,
California: North Atlantic Books.
- Interkultur. (2016a). Interkultur World Rankings. Retrieved from [http://www.interkultur.com/
world-rankings/](http://www.interkultur.com/world-rankings/)
- Interkultur. (2016b). World Choir Games. Retrieved from [http://www.interkultur.com/world-
choir-games/](http://www.interkultur.com/world-
choir-games/)
- Ogawa, M. (2010). Japan: Music as a tool for moral education? In G. C. R. Stevens (Ed.),
*The origins and foundations of music education cross-cultural historical studies of
music in compulsory schooling* (pp. 205-220). New York: Continuum international
publishing group.
- Olesen, B. C. (2010). *The impact of musical background, choral conducting training and music
teaching style on the choral warm-up philosophy and practices of successful high
school choral directors*. (3424794 Ph.D.), University of Miami, Ann Arbor. Retrieved
from ProQuest Dissertations & Theses Global database (Publication No.756932618).
- Potter, J., & Sorrell, N. (2012). *A history of singing*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Quadros, A. d. (Ed.) (2012). *The Cambridge companion to choral music*. New York: Cambridge
University Press.

- Schmidt, J., & Schmidt, H. C. (2008). *Basic of singing* (6 ed.). Cannada: Thomson Schirmer.
- Yamprai, J. (2011). *The establishment of Western music in Thailand*. Doctoral dissertation, University of Northern Colorado, Colorado. Retrieved 5 July, 2016 from ProQuest Dissertations & Theses Global database, (Publication No. 886770129).

ผู้เขียน

อาจารย์ ดร.วิชฎาลัมพก์ เหล่าวานิช โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสิการ เหล่าวานิช โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม